

Heykel Yapmak İstiyorum, Ama Nasıl?

İlhan Koman, Şadi Çalık, Ali Teoman Germaner, Kuzgun Acar, Sabiha Bengütaş... Bunların hepsi birer heykeltıraş. Bu heykeltıraşlar nasıl çalışırlar? Çalışmaya başlamadan önce bir plan yaparlar mı? Peki hangi malzemeyi, hangi araç gereçleri kullanırlar? Kısaca bir heykel nasıl yapılır? İşte tüm bu soruların yanıtları...

Harika Bir Fikrim Var!

Anthony Caro, hiç kimsenin yapmadığı, hiçbir şeye benzemeyen heykeller yapmak istemiş. Julian Voss Andreae, bilimden esinlenmiş ve bir protein molekülünün heykelini yapmış. Anlayacağınız bu heykeltıraşların hepsinin çalışmaya başlamadan önce harika fikirleri varmış. Demek ki, bir heykeltıraş kendine bir konu bularak çalışmaya başlar.

Yandaki heykeli
inceleyin ve konusunun
ne olduğunu tahmin
etmeye çalışın!

.....
.....

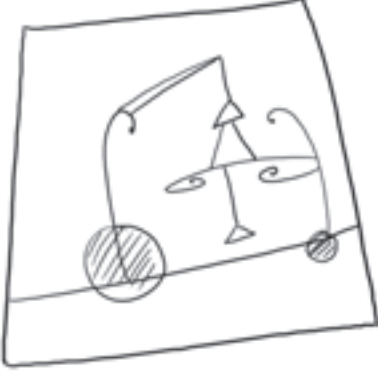
Peki, sizin de
"harika" bir fikriniz
var mı? Hangi konuda
heykel yapmak
istersiniz?

Heykeltıraş: Umberto Boccioni

Fikrim Artık Kâğıtta!

Kendisine bir konu bulan heykeltıraş, bununla ilgili fikirlerini, gözlemlerini kâğıda döker, yani taslaklar çizer. Henry Mitchell, doğaya meraklıymış. Zürafaların heykelini yapmış. Mitchell'in "zürafalar" heykeli, "somut" bir çalışma. Ancak, heykeltıraşlar, "soyut" da çalışabilirler. Bu durumda heykel, zürafanın aynısı olmaz. Sanatçı, zürafayı düşlediği şekilde ifade eder.

Yandaki taslakları inceleyin ve hangisinin somut, hangisinin soyut olduğunu, altlarına yazın.

2.....

1.....

3.....

4.....

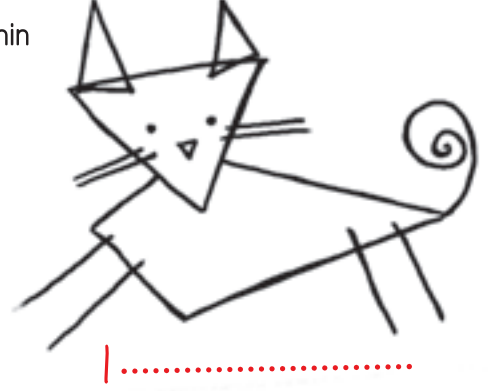

Yapmak istediğiniz heykelin taslağını çizin. Heykeliniz somut mu, yoksa soyut mu olacak?

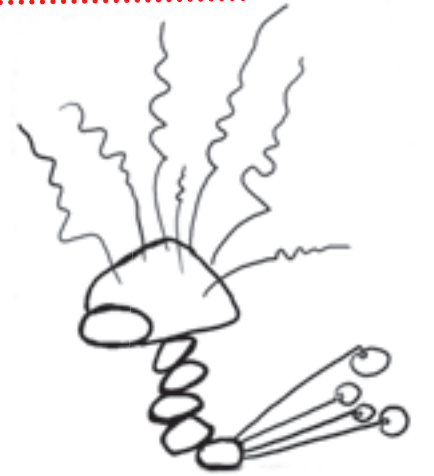
Heykeltıraş: Henry Mitchell

Maket Yapma Zamanı!

Taslak, heykeltıraşın fikrinin ikiboyutlu halidir. Artık sanatçının bunu üçboyutlu bir yapıya dönüştürmesinin zamanı gelmiştir. Ama bu aşamada da heykeltıraş, heykelini yapmaya hemen başlamaz. Önce bir maket yapar. Bu iş için en uygun malzeme killi topraktan elde edilen çamurdur. Böylece heykeltıraş, heykelini nasıl biçimlendireceğini, ona nasıl doku vereceğini çalışır, heykelinin boşlukta kaplayacağı yeri araştırır. Heykeltıraş, eserinde üçgen, dikdörtgen gibi “geometrik şekiller” ya da doğadan esinlenilmiş “geometrik olmayan şekiller” kullanabilir. Geometrik olmayan şekiller “organik” olarak da adlandırılır. Sanatçı, geometrik ve organik şekilleri bir arada da kullanabilir. Tıpkı, Claes Oldenburg’un geometrik faresinde olduğu gibi!

Yandaki heykel maketlerini inceleyin. Bunların hangisinin geometrik, hangisinin organik şekilde olduğunu, altlarına yazın.

Heykeltıraş: Claes Oldenburg

Siz heykelinizde geometrik şekiller mi, organik şekiller mi yoksa bunları bir arada mı kullanmak istiyorsunuz?

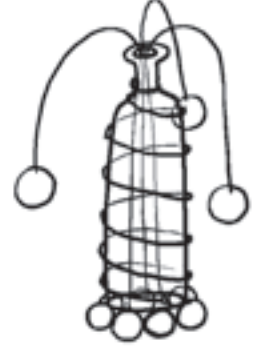
Heykelimin Malzemesi...

David O. Gibbs, atık malzemeler kullanarak çocuklar için çok sayıda heykel yapmış. Elbette, heykel yapımında birçok malzeme kullanılabilir. Killi topraktan elde edilmiş çamurdan, taş, ağaç, metal, kâğıt, cama kadar... Hatta günümüzdeki sanatçılar ses ve ışıkla bile heykel yapabiliyorlar. Peki, bir heykelin malzemesinin önemi ne? Malzeme, heykelin şekil, doku, renk, boşlukta kaplayacağı yer gibi özelliklerini etkiler. Bu nedenle heykeltıraş, istediği özelliklere uygun malzemeyi seçer.

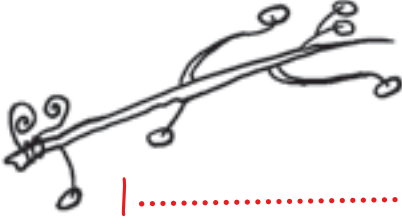
Yandaki heykelleri inceleyin. Bunların hangi malzemeden yapıldığını tahmin etmeye çalışın. Tahminlerinizi heykellerin altındaki kutulara yazın.

2.....

3.....

1.....

4.....

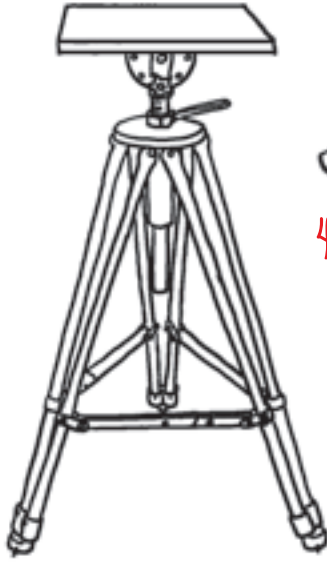
Siz
heykelinizi hangi
malzemeden
yapacaksınız?

Araç Gereçlerim...

Malzemeyi belirledikten sonra heykeltıraş bunu biçimlendirmeye uygun araç gereçler seçer. Ağacı oymak için kullanılan araçlar farklı, taşı yontmak için kullanılan araçlar farklıdır. Günümüzde öyle araç gereçler var ki, bunlar işleri çok kolaylaştırıyor. Örneğin, Auguste Rodin'in taşı yontarak birkaç ayda yaptığı heykelleri, elmas uçlu elektrikli kesici, kırıcı ve delici aletlerle birkaç günde tamamlamak mümkün.

1 Delici, kırıcı alet

3 Heykel sehpası

4 Çekic

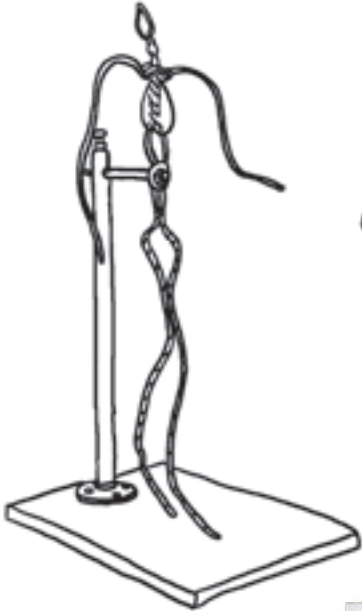

5 Yontma kalemleri

6 Oyun hamuru

Yandaki araç gereçleri inceleyin. Bunların hangilerinin taş yontmada kullanılabileceğini bulmaya çalışın.

2 Destek iskeleti

Heykeltıraş: Sol Le Witt

Siz heykelinizi yaparken hangi araç gereçleri kullanacaksınız?

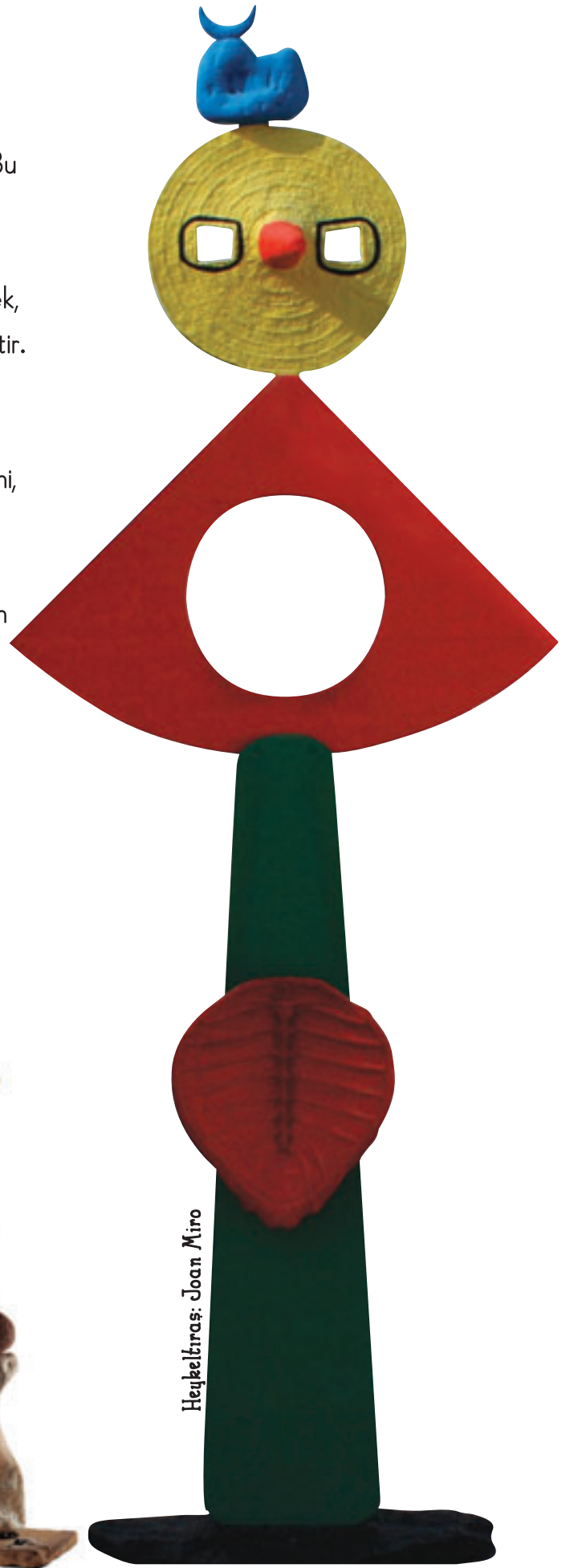

Heykelimi Yapıyorum!

Artık heykeltıraş, heykelini yapmaya hazırdır. Bu aşamaya kadar planlandığı her şeyi eserine yansıtır. Bu arada heykelinin özgün olmasına özen gösterir. Bir heykelin özgün olması demek, onun kendine özgü özelliklerinin olması demektir. Böylece heykel ilginç ve değişik olur, diğer heykellerden farklı olur. Heykeltıraş, eserinin özgün olması için yaratıcılığını kullanır. Çevresini, gözlemleyen, inceleyen, araştıran, sorgulayan herkes yaratıcıdır. İlhan Koman'ın heykellerine bakın. Onun eserlerini özgün kılan özelliklerden biri de, matematik ve sanatın iç içe olmasıdır.

Heykelleri inceleyin ve bunların özgün olmalarını sağlayan özelliklerinin neler olduğunu aşağıdaki kutuya yazın.

Sizin
heykelinizin özgün
olmasını sağlayan
özellikleri neler?

Heykeltıraş: Joan Miro

Eserimi Sergiliyorum!

Biliyor musunuz, aslında bir heykeltıraş bir biliminsanı gibi çalışır. O da bir konu hakkında "Ne, neden, nasıl, nerede, ne zaman ve kim?" sorularının yanıtlarını bulmaya çalışır. Ama farklı bir biçimde! Heykeltıraş, aktarmak istediği konuyla ilgili gözlemlerini, araştırmalarını şekiller, simgeler, renkler kullanarak üçboyutlu bir nesneye, yani bir sanat yapıtına, bir esere dönüştürür. Bu eseri sergilerle insanlarla paylaşır. Biz, bir sergide bu eseri gördüğümüzde onun hakkında düşünürüz. Böylece "eser" amacına ulaşır.

Heykeltıraşlar eserlerini, müzelerde, sanat galerilerinde, binaların bahçelerinde, parklarda yani kentlere özellik katan, kentlerin tarihi ve kültürel dokusunu oluşturan yerlerde sergilerler.

Yaşadığınız yerdeki heykelleri araştırın. Bunların nerelerde sergilendiklerini öğrenin. Sonra da yaşadığınız yerin bir heykel haritasını yapın.

Siz de heykelinizi bir sergi aracılığıyla insanlarla paylaşın. Heykelinizi nerede, nasıl sergilemek istersiniz?

Heykelim, Tarihin İzlerini Taşır!

Her heykel eşsiz, her heykel benzersizdir. Üstelik, her heykel yapıldığı tarihin izlerini taşır. O dönemin sanat ve düşünce akımını, bilimsel ve teknolojik gelişimini yansıtır. Jean Arp'ın heykellerine baktığımızda onun "soyut" çalıştığını görürüz. O, "gerçeküstücülük" olarak adlandırılan sanat ve düşünce akımını benimsemiştir. Bu akıma göre gerçek dünyayla düşsel dünya iç içe girer. Gerçeküstücülük gibi daha birçok sanat akımı vardır. Sanat akımlarını sanat tarihi uzmanları inceler.

Gelecekte sizin
heykelinize
bakıldığında sanat
tarihi uzmanları neler
söyleyecek, ne
dersiniz?

Diyelim ki, siz de bir sanat tarihi uzmanısınız. Yukarıdaki heykelleri inceleyin. Bu heykeller hangi dönemde yapılmış olabilir sizce?

Tuğba Can
Çizimler: Pınar Büyükgöral